

Svar på den gröna fullmäktigegruppens och fem andra ledamöters motion om att uppgifter som gäller byggnaders kondition bör överlåtas till kommuninvånare utan avgift

VD/2603/00.02.00.03/2021
HP/JH/KN/LS/EA

Den gröna fullmäktigegruppen och fem andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”Uppgifter som gäller byggnaders kondition bör överlåtas till kommuninvånare utan avgift.

Vanda stad har meddelat att staden kommer att börja ta ut en behandlingsavgift (50 e/påbörjad timme) av kommuninvånare som beställer rapporter om byggnaders kondition. Avgiften motiveras med det arbete som orsakas av att sekretessbelagda uppgifter avlägsnas ur rapporter i enlighet med offentlighetslagen (lag om offentlighet i myndigheternas verksamhet). Till exempel hade priset för beställningen av en konditionsrapport meddelats vara cirka tre timmars arbete, 150 euro.

I stadsfullmäktige, stadsstyrelsen, tekniska nämnden och delegationen för inomhusluftsärenden har redan länge förts diskussioner om offentligheten när det gäller byggnaders konditionsuppgifter. Staden har intygat att man vid utlämnandet av uppgifter om inomhusluften strävar efter största möjliga öppenhet inom ramen för lagstiftningen.

Föräldraföreningar och kommuninvånare måste ha möjlighet att se och bekanta sig med konditionsrapporter utan att det tas ut någon särskild avgift. Ur ett jämställdhetsperspektiv är det motiverat att konditionsuppgifter som gäller byggnader finns tillgängliga för alla kommuninvånare, oberoende av inkomstnivå. En så öppen tillgång som möjligt till byggnaders konditionsuppgifter främjar förtroendet.

Vi som undertecknat motionen kräver att staden avstår från att ta ut en avgift för konditionsrapporter. Det strider mot öppenhetsprincipen att belägga konditionsuppgifterna med en avgift. Det krävs öppenhet för att kunna bygga upp förtroendet.”

Stadsfullmäktige 8.3.2021 § 19

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Stadsmiljöns verksamhetsområde konstaterar följande som sitt svar:

Serviceområdet för fastigheter och lokaler vid stadsmiljöns verksamhetsområde beställer årligen ett tiotal undersökningsrapporter som konsultarbete med syftet att kartlägga skicket och inomhusluftsförhållandena i byggnader som ägs av staden. Rapporterna är huvudsakligen offentliga. Staden publicerar en del av rapporterna på sina webbsidor, utöver vilket vem som helst efter begäran om tillgång till handlingar har rätt att få en handling om den inte innehåller uppgifter som enligt lag är sekretessbelagda. Om en handling är delvis sekretessbelagd är staden skyldig att sända handlingen till

den som begär handlingen på så vis täckt att sekretessen inte äventyras men å andra sidan så att principen om handlingsoffentlighet genomförs i så stor utsträckning som möjligt.

Om handlingsoffentlighet och de vanligaste sekretessgrunderna bestäms i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (i fortsättningen offentlighetslagen). Sekretessbelagda uppgifter i anslutning till undersökningsrapporter om inomhusluftsförhållandena är vanligtvis uppgifter som gäller skyddsarrangemang för byggnader och befolkningsskydd (offentlighetslagen 24 § 1 mom. 7 och 8 punkten) eller uppgifter om en persons hälsotillstånd (offentlighetslagen 24 § 1 mom. 25 punkten). Rapporternas hälsouppgifter är förknippade med situationer där man i den fastighet som är föremål för undersökningen har konstaterat inomhusluftsymptom som beskrivs i rapporten. En uppgift om symptom i en byggnad eller i ett visst utrymme omfattas inte automatiskt av sekretess. Om platsen där symptomen förekommer ändå är begränsad så att symptomen kan kopplas till en enskild person handlar det om en hälsouppgift som är sekretessbelagd med stöd av offentlighetslagen.

Vanda stad har inte gett riktlinjer för avgifter för rapporter om inomhusluftundersökningar, utan vid begäran om tillgång till handlingar i anslutning till rapporterna iakttas samma principer som för alla andra önskemål om handlingar som lämnas in till staden. Sedvanliga önskemål om handlingar levereras alltid avgiftsfritt. Stadsstyrelsen har dock 26.3.2015 § 54 fattat ett beslut enligt vilket det för begäran om en handling som kräver särskilda åtgärder för varje påbörjad timme tas ut 50 euro för att ta fram uppgifter samt granska eller stryka sekretessbelagda delar enligt den arbetstid som går åt för behandlingen av begäran om handlingen. Stadsstyrelsens beslut delar inte upp avgiften enligt handlingens innehåll, och det vore inte heller ändamålsenligt. Med tanke på transparensen i stadens verksamhet och genomförandet av offentlighetsprincipen är det viktigt att önskemål om att få ta del av offentliga handlingar behandlas enligt samma principer oberoende av handlingarnas innehåll. Staden bör alltid eftersträva öppenhet i sin verksamhet – inte bara i frågor som gäller inomhusluft.

Avgift tas alltså inte ut för varje begäran om handling, endast för dem som kräver mer arbete än vanligt eller är exceptionellt omfattande. En avgiftsbelagd begäran om uppgifter som berör inomhuslufttrapporter omfattar i vanliga fall flera, upp till tiotal rapporter vars behandling kräver flera dagars arbete. Vid bedömningen av avgiften beaktas utöver antalet begärda rapporter också sidantalet, som varierar från ett tiotal till hundratals sidor.

Särskilt täckandet av symptomuppgifter kräver övervägande och balansering med avseende på vilket sätt man bäst kan säkerställa offentligheten hos handlingar utan att äventyra sekretesskyddet hos privatpersoner. Eftersom arbetet förutsätter att man både förstår rapporternas innehåll och är insatt i dataskyddslagstiftningen och offentlighetslagen utförs arbetet med att täcka över sekretessbelagda uppgifter för närvarande alltid som internt arbete vid stadsmiljöns verksamhetsområde.

Vanligtvis finns det flest sekretessbelagda uppgifter om hälsotillstånd i gamla inomhuslufttrapporter eftersom man tidigare inte tagit tillräckligt med hänsyn till dataskydd då rapporterna utarbetades. Lagstiftningen i anslutning till behandlingen av personuppgifter har förändrats under de senaste åren och medvetenheten om kraven på skyddet av personuppgifter har ökat. Stadsmiljöns verksamhetsområde agerar i fortsättningen så att känsliga personuppgifter separeras så att dokument kan överlämnas utan separat behandling. Då rapporterna från första början utarbetas så att de inte innehåller identifierbara uppgifter om hälsotillstånd kan staden mer öppet än tidigare publicera dem på webben. Samtidigt underlättas hanteringen av önskemål om tillgång till uppgifter och andelen avgiftsbelagda önskemål om uppgifter minskar ytterligare. Stadsmiljöns verksamhetsområde tillämpar den mängd arbete som krävs av den begäran om tillgång till uppgifter som faktureras under övergångsperioden så att några timmars arbete inte är tillräckligt som faktureringsgrund, utan först ett

svar på en begäran om uppgifter som kräver ca en hel arbetsdag startar faktureringen. Genom det här handlings sättet kan man se till att enskilda rapporter kan levereras utan avgift. Stadsmiljöns verksamhetsområde ser i fortsättningen till att tidsfristen på en månad enligt offentlighetslagen efterföljs vid svar på begäran om uppgifter.

I fortsättningen gör man ännu mer detaljerade inomhusluftmeddelanden jämfört med tidigare och berättar mer övergripande om undersökningsresultat och upptäckter.

Stadsstyrelsen 12.4.2021 § 19

Förslag av biträdande stadsdirektören för stadsmiljöns verksamhetsområde:

Stadsfullmäktige beslutar att

- a) ge den gröna fullmäktigegruppen och de fem andra ledamöter som undertecknat motionen stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet kompletterade biträdande stadsdirektören verksamhetsområdets svar enligt följande:

I slutet av femte kapitlet lades följande meningar till:

"Stadsmiljöns verksamhetsområde tillämpar den mängd arbete som krävs av den begäran om uppgifter som faktureras under övergångsperioden så att några timmars arbete inte är tillräckligt som faktureringsgrund, utan först ett svar på en begäran om uppgifter som kräver ca en hel arbetsdag startar faktureringen. Genom det här handlings sättet kan man se till att enskilda rapporter kan levereras utan avgift.

Stadsmiljöns verksamhetsområde ser i fortsättningen till att tidsfristen på en månad enligt offentlighetslagen efterföljs vid svar på begäran om uppgifter."

I slutet av svaret lades följande mening till:

"I fortsättningen gör man ännu mer detaljerade inomhusluftmeddelanden jämfört med tidigare och berättar mer övergripande om undersökningsresultat och upptäckter."

Beslut:

Förslaget godkändes.

Dessutom antecknades att de grönas stadsstyrelsegrupp lämnade följande uttalande till protokollet, som understöddes av sannfinländarnas stadsstyrelsegrupp:

Framledes ska alla forskningsresultat och mätningar som inte står i strid med dataskyddslagen publiceras på stadens webbsidor. Dataskyddet rör endast personuppgifter som kan kopplas till en viss person och därmed inte uppgifter om symptom som hänger samman med en byggnad. För att förbättra informationen och skapa förtroende bör det på stadens sidor finnas resultat från undersökningar om inomhusluften och från symptomenkäter och -uppföljningar, inspektionsprotokoll samt reparationsuppmaningar och dokumentation av reparationer.

Vi påminner också att enligt offentlighetslagen får avgift inte tas ut för färdiga dokument eller mindre behandling av dem. Det mest kostnadseffektiva är om samtliga dokument är ute på webben.

Stadsstyrelsens förslag:

Fullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet föreslog stadsfullmäktigeledamoten Anniina Kostilainen understödd av ledamoten Sirpa Kauppinen att ärendet remitteras för ny beredning.

Ordföranden konstaterade att man måste rösta om saken och föreslog följande omröstningsförfarande: de som understöder fortsatt behandling av ärendet röstar ja, medan de som understöder att ärendet remitteras för beredning röstar nej. Omröstningsförslaget godkändes.

Vid omröstningen gavs 47 ja-röster, 18 nej-röster, en röstade blankt medan en ledamot var frånvarande under omröstningen, varvid ordföranden konstaterade att behandlingen av ärendet fortsätter.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Dessutom antecknades följande uttalande till protokollet som lämnades in av den gröna fullmäktigegruppen, vilken understöddes av ledamöterna Jari Jääskeläinen, Tiina Tuomela och Tanja Vahvelainen samt sannfinländarnas fullmäktigegrupp:

”Framledes ska alla undersökningsresultat och mätningar som inte står i strid med dataskyddslagen publiceras på stadens webbsidor. Dataskyddet rör endast personuppgifter som kan kopplas till en viss person och därmed inte uppgifter om symptom som hänger samman med en byggnad. För att förbättra informationen och skapa förtroende bör det på stadens sidor finnas resultat från undersökningar om inomhusluften och från symptomenkäter och -uppföljningar, inspektionsprotokoll samt reparationsuppmaningar och dokumentation av reparationer. Vi påminner också att enligt offentlighetslagen får avgift inte tas ut för färdiga dokument eller mindre behandling av dem. Det mest kostnadseffektiva är om samtliga dokument är ute på webben.”

Bilaga:

- den gröna fullmäktigegruppens och fem andra ledamöters undertecknade motion om att uppgifter som gäller byggnaders kondition bör överlåtas till kommuninvånare utan avgift
- Omröstningsprotokoll 10.5.2021 § 14

Ansökan om ändring: 2 Besvärsförbud

Närmare information:

Jonna Hohti, ekonomi- och förvaltningsdirektör, tfn 043 826 8687,
fornamn.efternamn[at]vantaa.fi